

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Ustanovení stanov společenstva s ruč. obm., že vyloučený člen přestává být členem družstva okamžikem, kdy vyloučení vešlo v právní moc, neodporuje zákonu § 77 zák. č. 70 ai 1873 ř. z., jen když stanoví ve shodě s cit. zákonem obsahují ustanovení o době ručení a výplaty podílu vyloučeného člena.

Za to odporovalo by zákonu ustanovení stanov, že provozování společenstevního podniku může být svěřeno i nečlenům.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 11. září 1925 R I 608/25. Krajský soud v Kutné Hoře Pirm 858/25.)

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu »výrobního družstva dlaždičských dělníků, zapsaného společenstva s ruč. obmezeným, pokud souhlasnými usneseními nižších soudů zamítnuta byla žádost za zápis stanov do společenstevního rejstříku z toho důvodu, že ustanovení § 9 stanov, podle něhož vyloučený člen vystupuje z družstva dnem právoplatného vyloučení, jest nepřipustné a usnesení rekursního soudu v ten způsob změnil, že tento důvod zamítnutí žádosti odpadá. Odůvodnění:

Rejstříkový soud zamítl žádost stěžujícího si družstva za zápis nových stanov, poněvadž některá ustanovení jich shledal po zákonu závadnými. Jde o souhlasná rozhodnutí v nesporném řízení a tu shledává dovolací soud po rozumu § 16 cis. pat. z 9. VIII. 1854 č. 208 ř. z. zřejmý rozpor se zákonem jen v bodě shora uvedeném a to z těchto důvodů:

Nelze rozlišovati mezi dobrovolným vystoupením a vyloučením člena družstva, jež rozeznává i § 5 cis. 4. zákona z 9. IV. 1873 č. 70 ř. z. Prvý případ upravuje § 77 cit. zák., podle něhož společenstevní poměr může skončiti teprve po uplynutí závodního roku. Takového ustanovení pro případ vyloučení člena však zákon nemá, poněvadž již z pojmu a z účelu vyloučení člena, jehož další setrvání ve společenstvu mohlo být škodlivým, vychází, že musí působiti již okamžikem, kdy se stalo. Takovouto úpravu smlouvou připouští zákon v § 5 č. 4. Tomu nikterak nejsou na závalu ustanovení §§ 78 a 79 cit. zák., jež určují jen dobu ručení člena společenstva s ručením obmezeným, když přestal být členem družstva, a dobu, kdy musí být vyplaceno jeho pohledávání ze společenstevního poměru.

Stanovy vyhovují tudíž po této stránce zákonu, zvláště když i ručení vyloučeného člena stanovami jest upraveno způsobem po zákonu přípustným. (Viz rozh. č. 4156 sb. nejvyš. s. a Adler Čl. č. 2390.)

Za to však přisvědčiti sluší nižším soudům, že právní povaha družstva nepřipouští, aby bylo provozování společenstevního podniku svěřeno také nečlenům. Odporovalo by zásadě, vyslovené v § 1 cit. zák., podle něhož jsou družstva spolky, jejichž účelem je podporovati výdělek a hospodářství členů společným provozem závodu. Členové družstva musí tedy být účastníky na provozu podniku jako takoví. Rozšíření provozu na nečleny bylo by již s podstatou družstva neslučitelné. (Adl. Čl. 2561.) Ustanovení § 5 zák. z 15. X. 1896 č. 220 sleduje jen účely daňové. Není ovšem na závalu, aby při provozu závodu členy bylo použito pro práce druhu podřadného sil pomocných, jež nejsou členy družstva (výpomocných prodavačů, nádenníků, osob služebných atd.). —er.

Na základě pouhého neprávoplatného předpisu výdělkové daně nelze ještě poháněti obchodníka k zápisu firmy do obchodního rejstříku; podal-li proti předpisu daně odvolání, sluší vyčkati výsledku odvolání toho.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 30. června 1925 R I 560/25. Krajský soud v Chrudimi FIRM 293/25.)

Na oznámení berní správy, že obchodníku dobyt看 Bovi předepsána byla daň výdělková v obnosu 800 Kč vyzval rejstříkový soud dotyčného obchodníka, aby podal opověď firmy k zápisu do obchodního rejstříku.

Návrhu téhož, aby rejstříkový soud vzal na vědomí, že proti výměře výdělkové daně podal stížnost a aby proto soud vyčkal v dohánění ku protokolaci až do vyřízení zmíněné stížnosti, nebylo vyhověno, poněvadž ku opovědi firmy není odvislá od právoplatnosti předpisu daně, nýbrž jen od toho, že

daň výdělková ve smyslu § 7 uv. zák. k obch. z. ve znění zákona ze 30. června 1921 č. 260 sb. byla předepsána a že poplatník provozuje po živnostenskou obchody.

Stížností obchodníkově rekursní soud nevyhověl.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu, zrušil obě nižší usnesení a uložil rejstříkovému soudu, aby vyčkáje výsledku odvolání podaného stěžovatelem proti předpisu výdělkové daně, o povinnosti jeho k opovědi zápisu firmy do obch. rejstříku znovu rozhodl. Důvody:

Nemůže být pochybnosti, že by předpis výdělkové daně obnosem 800 Kč ročně zakládal ve smyslu § 7 uv. zák. k obch. z. a čl. 19 obch. z. povinnost, aby stěžovatel opověděl svoji firmu k zápisu do obchodního rejstříku. Leč jak zjištěno přípisem berní správy, není platební rozkaz, jímž tato daň rekurentovi předepsána, dosud právoplatná, poněvadž stěžovatel podal proti němu odvolání.

Třeba že tento opravný prostředek neměl ve smyslu § 63 zák. z 25. X. 1896 č. 220 ř. z. odkládacího účinku, takže stěžovatel musí zatím předepsanou daň platiti, nelze placení to pokládati za bezpodmínečné, poněvadž není vyloučeno, že v opravném řízení bude stěžovateli daň se zpětnou platností snížena, takže by pak ve skutečnosti platil daň menší. Kdyby pak takto upravená daň klesla pod zákonitou míru, nebyl by rekurent k protokolaci firmy své povinen a to ani v době, kdy platil neprávem daň vyšší, jejíž přeplatky musí mu být vráceny.

Jen tak je rozuměti předpisu cit. zákona, že pro protokolaci je rozhodnou výše výdělkové daně, kterou obchodník platí, t. j. platiti je povinen, neboť zda jest ji povinen platiti, bude zřejmo teprve po právoplatném vyřízení odvolání podaného proti platebnímu rozkazu. Dokud se tak nestane, není vůbec spolehlivého základu k posouzení nutnosti protokolace.

Kdyby měl postačiti a být jedině rozhodným již předpis daně, právní moci nenabyvší, vedlo by to k nemožným důsledkům. Obchodník byl by protokolován, ale pak by byla po případě v cestě rekursu daň snížena po míru nutnou k protokolaci, k výmazu firmy z obchodního rejstříku by však se zřetelem k ustanovení § 9 uv. z. k obch. z. již nemohlo dojít. Byla by tedy hned od původu zapsána do obchodního rejstříku firma kupce, jehož podnik nemá rozsahu zápis ten podmiňujícího, což by se přičilo zásadě, že jen kupec plného práva může užívati firmy (§ 7 uv. z. k obch. zákonu, čl. 15 obch. z.), jež musí být zapsána v obchodní rejstřík (čl. 19 obch. z.), čili nesprávným předpisem výdělkové daně zakládala by se práva a ukládaly povinnosti kupce plného práva i obchodníkům nemajícím této povahy. Toho zákon ještě nezamýšlel. Usnesení rekursního soudu jest ve zřejmém odporu se zákonem a bylo proto rozhodnouti, jak se stalo. —er.

Společenstvo, jehož členem se může státi každý pracovník a dělník neb živnostník, nemůže, třeba, si vymohlo od politické správy koncesí hostinskou, kavárenskou, divadelní a biografickou, opovědět i k zápisu do společenstevního rejstříku změnu stanov v tom smyslu, že je oprávněno živnosti tyto provozovati.

(Rozsodnutí nejvyššího soudu ze 2. září 1925 R I 569/25. Vrchní soud zem. v Praze R IV 243/25. Obchodní soud v Praze FIRM 3073/25.)

Družstvo »Dělnický dům« opovědělo k zápisu do společenstevního rejstříku změnu svých stanov v ten rozum, že společenstvo jest oprávněno provozovati ve svém domě živnost hostinskou, kavárenskou, divadelní a biografickou.

Rejstříkový soud opověděl tuto zamítl, poněvadž provozování oněch živností u společenstva, jehož členem může být podle stanov každý dělník, řemeslník, obchodník atd. nemůže se díti společnou hospodářskou prací členů, a členové nemají ve své výživě a hospodaření podporování být přímo, nýbrž při živnostech oněch může být zaměstnáno jen několik málo členů a členové mají být podporováni jen nepřímou rozdílením případného zisku tak, že by tu nešlo o svépomocnou činnost ve smyslu § 1 zák. o společenstvech č. 133 ai 1873 ř. z., podle něhož provozování živností hostinské a kavárenské jest u tohoto společenstva vzhledem k ustanovení § 15 stanov a provozování divadelní a biografické živnosti u společenstva vůbec nepřipustno, ježto v posledních případech nejde o účel hospodářský, nýbrž zábavný po případě kulturní, k jehož sledování forma společenstva přípustna není.

Rekursu vrchní soud zemský nevyhověl s poukazem na správné odůvodnění soudu prvního.